

Q&A Hout en Bos

Bossen beschermen

Wat zijn de grootste bedreigingen voor de bossen?

Dat verschilt per regio. In veel tropische landen worden bossen grootschalig omgezet in gebieden voor soja- en palmolieproductie, mijnbouw en veeteelt. In Nederland is de oppervlakte bos de afgelopen tien jaar licht afgenomen. Nederlandse bossen hebben vooral last van stikstofuitstoot en wateronttrekking op naastgelegen percelen. Klimaatverandering zorgt er bovendien voor dat bossen wereldwijd veel te lijden hebben van droogte en branden.

Moeten we, gezien de vele ontbossing, wel tropisch hout toepassen?

Juist wel. Het is belangrijk dat de vraag naar tropisch hout groeit, op voorwaarde dat het hout het FSC-keurmerk draagt. Nog maar een klein deel van de tropische bossen, minder dan 10%, is FSC-gecertificeerd en wordt dus duurzaam beheerd. Als de vraag naar gecertificeerd tropisch hout stijgt zullen meer bouseigenaren in de tropen kiezen voor FSC-bosbeheer en daarmee voor behoud van de bossen. Een gecertificeerd bos mag namelijk niet zomaar worden gekapt of omgezet in een soja- of oliepalmlantage of mijnbouw. Bos blijft bos dankzij de FSC-status met de daarbij behorende richtlijnen.

Gaat een grotere houtproductie niet ten koste van de natuur, de biodiversiteit in een bos?

Ongecontroleerde houtkap kan veel schade toebrengen aan een bos, maar houtproductie en natuurbeheer kunnen ook goed gecombineerd worden. Sterker nog, houtproductie vormt in veel gevallen de basis voor bescherming van het bos en de biodiversiteit. In FSC-gecertificeerde bossen geeft de oogst van hout de bouseigenaar de financiële mogelijkheden om het bos op een toekomstbestendige manier te beheren. Daarbij gelden strikte regels over de hoeveelheid te oogsten bomen en de wijze waarop de oogst plaatsvindt.

Welke maatregelen neemt FSC om het bos te beschermen?

Uitgangspunt van FSC-bosbeheer is dat producten zoals hout geoogst mogen worden maar dat het bos in al haar functies behouden blijft. Bijvoorbeeld als woonplaats voor mensen en dieren. Zo is een randvoorwaarde dat de biodiversiteit van het bos behouden blijft. Ook aan de werkomstandigheden voor mensen die FSC-producten oogsten worden strenge eisen gesteld. De regels voor verantwoord bosbeheer zijn vervat in tien principes die wereldwijd gelden voor alle FSC-gecertificeerde bossen.

Bos en Klimaat

Waarom zijn bossen zo belangrijk voor het klimaat?

Klimaatverandering stelt de veerkracht van bossen op de proef. Maar bossen spelen ook een hele belangrijke rol om klimaatverandering juist tegen te gaan. Als bomen groeien zetten ze CO₂ uit de lucht om in suikers en zuurstof. Bossen, en ook de bosbodems, zijn dus enorme opslagplaatsen van CO₂. Bossen, mits goed beheerd, leveren in de vorm van hout bovendien een heel klimaatvriendelijk bouw materiaal. De CO₂, opgenomen en omgezet door de boom, blijft vastgelegd in het hout zolang dit toegepast wordt. Terwijl CO₂ is vastgelegd in het houten product ontstaat tegelijkertijd in het bos weer ruimte voor nieuwe/jonge bomen die CO₂ opnemen.

Hout is daarom een prima alternatief voor beton, kunststof of metaal. De productie van die materialen leidt immers juist tot veel CO₂-uitstoot.

Hout voor de bouw

Hoe staat FSC ten opzichte van bouwen met hout?

FSC is een voorstander van bouwen met hout, onder voorwaarde dat het hout afkomstig is uit verantwoord beheerde bossen. Een toenemende vraag naar gecertificeerd hout heeft tot gevolg dat meer bos gecertificeerd kan worden en daarmee beschermd. Hout is bovendien een heel klimaatvriendelijk bouw materiaal met een lage milieu-impact. In een duurzaam beheerd bos groeit minstens zoveel hout bij dan er geoogst wordt. FSC-hout heeft dus van nature al een hoge circulaire waarde.

Waar komt ons bouwhout vandaan?

Ongeveer 85% van het hout dat we gebruiken in de bouw komt uit Europa (m.n. Zweden, Midden-Europa), daarnaast komt 15% uit tropische gebieden (met name Indonesië, Congo Basin, Zuid-Amerika).

Is er genoeg aanbod van hout uit Europese bossen voor een toenemende vraag naar bouwhout?

Op dit moment wordt slechts 65% geoogst van het hout dat jaarlijks aangroeit ('bijgroei') in de Europese bossen. Niet alle bijgroei is geschikt of beschikbaar om te oogsten voor bouwhout maar een extra houtaanbod van 10-15% in de komende jaren is zeker mogelijk (Nabuurs, 2021).

Het vraagt keuzes in beleid en beheer om het aanbod van hout voor de bouw ook op middellange en lange termijn verder te laten groeien. Een deel van het hout dat op dit moment wordt geoogst in Europese bossen wordt namelijk nog gebruikt voor laagwaardige toepassingen zoals brandhout. Ook regelgeving of beleidskeuzes leiden er soms toe dat bosbeheer zich niet richt op de productie van (bouw-)hout. Daar staat tegenover dat er doelstellingen zijn voor extra bosaanleg in Europa. Daarmee kan het houtaanbod op de lange termijn sterk groeien.

Biedt hergebruik van hout mogelijkheden om het aanbod te vergroten?

De beschikbaarheid van hout kan ook stijgen door de mogelijkheden voor hergebruik en recycling van hout veel beter te benutten. Daar liggen nog veel kansen. Als FSC Nederland ondersteunen wij die ontwikkeling, onder meer door het FSC-recycled label.

In hoeverre kan bosaanleg de beschikbaarheid van hout voor de bouw verhogen?

Er zijn plannen voor ongeveer 30 miljoen hectare extra bosaanleg in Europa, en daarmee kan het houtaanbod op langere termijn (30-70 jaar, afhankelijk van de groeisnelheid van de boomsoorten) met ongeveer 40% worden verhoogd. Voorwaarde is wel dat deze bossen ook een productiefunctie krijgen.

Kunnen we vanuit Nederlandse bossen in onze eigen houtvraag voorzien?

Nee. Op dit moment komt nog geen 10% van het hout dat we gebruiken uit ons eigen land, deels door het beperkte bosoppervlak, deels omdat geoogst hout laagwaardig wordt toegepast (brandhout, strooisel). Bosaanleg biedt op termijn, dat wil zeggen over 25-30 jaar voor snelgroeiende boomsoorten, de mogelijkheid om de houtproductie te verhogen. In Nederland is de ruimte schaars en heeft een bos meestal meerdere functies (recreatie, natuur, productie). Het Nederlandse houtaanbod kan dus stijgen maar niet genoeg om als land in de toekomst zelfvoorzienend te zijn.

Hoe staat het met de beschikbaarheid van tropisch FSC-hout?

FSC-gecertificeerd tropisch hout is, afhankelijk van de houtsoort, redelijk tot goed verkrijgbaar. FSC Nederland zet erop in dat we een grotere diversiteit aan houtsoorten gaan toepassen, dus ook minder bekende houtsoorten. Dit vergroot de beschikbaarheid, en komt ook het bosbeheer ten goede. Een diverse oogst van boomsoorten is beter voor het bosesysteem en maakt duurzaam bosbeheer bovendien rendabeler en daarmee aantrekkelijker.

Als ik specifiek voor hout met het FSC-keurmerk wil kiezen, is er dan genoeg aanbod?

Vrijwel alle houtsoorten zijn beschikbaar in FSC. Dat wil niet zeggen dat er op ieder moment genoeg verkrijgbaar is. Hout is een natuurproduct, het aanbod is afhankelijk van de oogstmogelijkheden.

Tijdig bestellen leidt tot goede leveringskansen. Bovendien is het belangrijk om niet te kiezen voor een bepaalde houtsoort, maar de gewenste prestatie te beschrijven. Dat geeft de leverancier de mogelijkheid om een alternatieve houtsoort te kiezen. Dat geldt vooral voor tropische houtsoorten.

Wat vindt FSC van het gebruiken van hout als brandstof?

Hout is een grondstof die zorgt voor natuurlijke opslag van CO₂ als het wordt gebruikt als bouwhout of voor andere langdurige toepassingen zoals in kozijnen, bruggen of meubels. Hout is in die gevallen een heel klimaatvriendelijk materiaal. Inzet van hout als energiebron voor industriële centrales, waarbij CO₂ onmiddellijk weer vrijkomt, heeft dit voordeel niet. FSC is daarom voorstander van de meest hoogwaardige toepassing van hout. Restproducten uit de houtindustrie zoals houtstof, zaagsel en resthout hebben de mogelijkheid voor een hoogwaardige toepassing vaak niet en zijn beter geschikt als brandstof. Overigens schrijven de FSC-regels niet voor *hoe* hout mag worden ingezet. Het keurmerk geeft zekerheid over de herkomst uit een verantwoord beheerd bos.

Het belang van certificering

Hoe kunnen we zorgen dat de keuze voor hout niet ten koste gaat van bos?

Als we kiezen voor gecertificeerd hout, dus afkomstig uit een verantwoord beheerd bos, zal dit niet ten koste gaan van het bos maar juist bosbehoud bevorderen. Boscertificering betekent namelijk dat bosproducten zoals hout geogst mogen worden, maar dat alle functies van het bos, waaronder de soortenrijkdom, behouden moeten blijven. Controle op verantwoorde houtoogst in gecertificeerde bossen wordt jaarlijks uitgevoerd door onafhankelijke, gespecialiseerde auditors. Omdat het verschil tussen gecertificeerde en niet-gecertificeerde houtproductie heel groot kan zijn is het belangrijk voor inkopers om het werken met een gecertificeerde leverancier als uitgangspunt te nemen. Het keurmerk geeft zekerheid dat de keuze voor het houtproduct niet ten koste gaat van het bos maar het juist ten goede komt.

Waarom kiezen voor gecertificeerd hout, we hebben toch een EUTR (EU Timber Regulation)?

De EUTR is een Europese verordening die de handel en verkoop van illegaal hout tegengaat. Alleen legaal hout is toegestaan. 'Legaal hout' betekent dat het hout geogst is binnen de wetten van het betreffende land. Het betekent niet dat de houtoogst aan alle criteria van duurzaam bosbeheer voldoet. Bijvoorbeeld waar het gaat om het behoud van biodiversiteit en de rechten van mensen die in het bos wonen. 'Legaal hout' is dus niet hetzelfde als verantwoord geproduceerd hout.

Hoeveel bos in Europa is gecertificeerd?

Ongeveer 2/3 van het bos in Europa is gecertificeerd en wordt dus gecontroleerd op verantwoord beheer. Door consequent te vragen om gecertificeerd hout kan de consument of professioneel inkoper bijdragen aan het verder vergroten van het aandeel gecertificeerd, en dus verantwoord beheerd bos in Europa.

En welk aandeel van het Nederlandse bos is FSC-gecertificeerd? En in de tropen?

In Nederland is ongeveer de helft van het bos FSC-gecertificeerd, in de tropen nog geen 10%. Dat moet groeien, want FSC-gecertificeerd bos betekent bosbehoud. Met name in de tropen is die beschermde status heel belangrijk.